

RAAD VAN STATE
afdeling Wetgeving

advies 71.841/1/V
van 5 augustus 2022

over

een ontwerp van koninklijk
besluit ‘tot wijziging van het
koninklijk besluit van
5 juli 2004 betreffende de
erkenning van havenarbeiders
in de havengebieden die onder
het toepassingsgebied vallen
van de wet van 8 juni 1972
betreffende de havenarbeid’

CONSEIL D’ÉTAT
section de législation

avis 71.841/1/V
du 5 août 2022

sur

un projet d’arrêté royal
‘modifiant l’arrêté royal du
5 juillet 2004 relatif à la
reconnaissance des ouvriers
portuaires dans les zones
portuaires tombant dans le
champ d’application de la loi
du 8 juin 1972 organisant le
travail portuaire’

Op 6 juli 2022 is de Raad van State, afdeling Wetgeving, door de Minister van Economie en Werk verzocht binnen een termijn van dertig dagen, van rechtswege verlengd tot 22 augustus 2022,^{*} een advies te verstrekken over een ontwerp van koninklijk besluit ‘tot wijziging van het koninklijk besluit van 5 juli 2004 betreffende de erkenning van havenarbeiders in de havengebieden die onder het toepassingsgebied vallen van de wet van 8 juni 1972 betreffende de havenarbeid’.

Het ontwerp is door de eerste vakantiekamer onderzocht op 2 augustus 2022. De kamer was samengesteld uit Marnix VAN DAMME, kamervoorzitter, voorzitter, Wilfried VAN VAERENBERGH, kamervoorzitter, Bert THYS, staatsraad, Jan VELAERS, assessor, en Annemie GOOSSENS, griffier.

Het verslag is uitgebracht door Tim CORTHAUT, eerste auditeur.

De overeenstemming tussen de Franse en de Nederlandse tekst van het advies is nagezien onder toezicht van Wilfried VAN VAERENBERGH, kamervoorzitter.

Het advies, waarvan de tekst hierna volgt, is gegeven op 5 augustus 2022.

*

Le 6 juillet 2022, le Conseil d'État, section de législation, a été invité par le Ministre de l'Économie et du Travail à communiquer un avis, dans un délai de trente jours, prorogé de plein droit jusqu'au 22 août 2022^{**}, sur un projet d'arrêté royal ‘modifiant l'arrêté royal du 5 juillet 2004 relatif à la reconnaissance des ouvriers portuaires dans les zones portuaires tombant dans le champ d'application de la loi du 8 juin 1972 organisant le travail portuaire’.

Le projet a été examiné par la première chambre des vacations le 2 août 2022. La chambre était composée de Marnix VAN DAMME, président de chambre, président, Wilfried VAN VAERENBERGH, président de chambre, Bert THYS, conseiller d'État, Jan VELAERS, assesseur, et Annemie GOOSSENS, greffier.

Le rapport a été présenté par Tim CORTHAUT, premier auditeur.

La concordance entre la version française et la version néerlandaise de l'avis a été vérifiée sous le contrôle de Wilfried VAN VAERENBERGH, président de chambre.

L'avis, dont le texte suit, a été donné le 5 août 2022.

*

^{*} Deze verlenging vloeit voort uit artikel 84, § 1, eerste lid, 2°, *in fine*, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973, waarin wordt bepaald dat deze termijn van rechtswege verlengd wordt met vijftien dagen wanneer hij begint te lopen tussen 15 juli en 31 juli of wanneer hij verstrijkt tussen 15 juli en 15 augustus.

^{**} Ce délai résulte de l'article 84, § 1er, alinéa 1er, 2°, *in fine*, des lois ‘sur le Conseil d'État’, coordonnées le 12 janvier 1973 qui précise que ce délai est prolongé de plein droit de quinze jours lorsqu'il prend cours du 15 juillet au 31 juillet ou lorsqu'il expire entre le 15 juillet et le 15 août.

STREKKING VAN HET ONTWERP

1.1. Het om advies voorgelegde ontwerp van koninklijk besluit strekt tot wijziging van het koninklijk besluit van 5 juli 2004 ‘betreffende de erkenning van havenarbeiders in de havengebieden die onder het toepassingsgebied vallen van de wet van 8 juni 1972 betreffende de havenarbeid’, teneinde tegemoet te komen aan een arrest van het Hof van Justitie¹ en te anticiperen op een nakend arrest van de Raad van State² dat de bestaande regeling – zoals gewijzigd door een koninklijk besluit van 10 juli 2016³ – desgevallend strijdig met het EU-recht zou achten.

1.2. Het ontwerp brengt in het bijzonder wijzigingen aan in de rol van de administratieve commissie bij de erkenning van havenarbeiders en in de voorwaarden van de erkenning van havenarbeiders buiten de pool.

ONTVANKELIJKHEID VAN DE ADVIESAANVRAAG

2.1. Gevraagd naar de geplande datum van inwerkingtreding van het ontwerp, antwoordde de gemachtigde:

“De inwerkingtreding van het ontwerp van koninklijk besluit is afhankelijk van het in september 2022 verwachte arrest van de Raad van State. Het is immers de bedoeling om enkel dit ontwerp doorgang te laten vinden indien de Raad van State effectief zou beslissen tot een vernietiging van (een deel van) het koninklijk besluit.

Omdat het niet zeker is dat de Raad een (voldoende lange) overgangsperiode zou toestaan, vonden we het belangrijk om reeds in de voorbije periode, samen met de sociale partners, te werken aan een aanpassing van de reglementering zodat deze vrij snel na een arrest dat negatief zou uitvallen voor de Belgische Staat, uitgevaardigd kan worden.”

2.2. In die omstandigheden rijst de vraag of de Raad van State, afdeling Wetgeving, zich over de adviesaanvraag vermag uit te spreken.

Hoewel de momenteel bij de Raad van State, afdeling Bestuursrechtspraak, aanhangige zaken betrekking hebben op de vigerende regeling van de erkenning van havenarbeiders, terwijl de voorliggende adviesaanvraag betrekking heeft op een – eventuele – toekomstige regeling daarvan, is het onmiskenbaar dat er voor beide overlappende rechtsvragen rijzen over de draagwijdte van de Europese verplichtingen in deze aangelegenheid. Aldus dreigt het aangevraagde advies over de nieuw ontworpen regeling te interfereren met een nog te vellen arrest van de afdeling Bestuursrechtspraak, dat bovendien relevant kan zijn voor de beoordeling van het voorliggende ontwerp.

¹ HvJ 11 februari 2021, gevoegde zaken C-407/19 en C-471/19, *Katoen Natie Bulk Terminals nv e.a.*, ECLI:EU:C:2021:107.

² Onder meer de hangende zaak A. 220.181/XIV-37.182, die aanleiding gaf tot één van de twee verwijzingsbeslissingen die hebben geleid tot het hiervóór vermelde arrest van het HvJ, zie RvS nr. 244.504 van 16 mei 2019.

³ Koninklijk besluit van 10 juli 2016 ‘tot wijziging van het koninklijk besluit van 5 juli 2004 betreffende de erkenning van havenarbeiders in de havengebieden die onder het toepassingsgebied vallen van de wet van 8 juni 1972 betreffende de havenarbeid’.

Daarbij komt nog dat de adviesaanvrager in afwachting van de uitspraak van de afdeling Bestuursrechtspraak klaarblijkelijk nog niet heeft beslist dat het voorliggende ontwerp als zodanig moet worden aangenomen. Die beslissing lijkt af te hangen van de omvang van een eventuele nietigverklaring en, desgevallend, van de eventuele handhaving van de gevolgen van mogelijk vernietigde regelingen. De adviesaanvraag is in die zin dan ook voorbarig.

2.3. In de gegeven omstandigheden besluit de Raad van State, afdeling Wetgeving, tot de onontvankelijkheid van de huidige adviesaanvraag.

Daarbij wordt de aandacht van de adviesaanvrager erop gevestigd dat wanneer de rechtsvragen die de adviesaanvraag doet rijzen en die tevens het voorwerp kunnen uitmaken van de rechterlijke betwisting voor de afdeling Bestuursrechtspraak bij arrest zullen zijn beslecht, in geval van spoedeisendheid, die in de aanvraag met redenen moet worden omkleed, er aanleiding kan zijn tot een vraag om advies over het ontwerp met toepassing van artikel 84, § 1, eerste lid, 3°, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State, waarbij het advies wordt meegedeeld binnen een termijn van vijf werkdagen.

*

PORTÉE DU PROJET

1.1. Le projet d'arrêté royal soumis pour avis a pour objet de modifier l'arrêté royal du 5 juillet 2004 'relatif à la reconnaissance des ouvriers portuaires dans les zones portuaires tombant dans le champ d'application de la loi du 8 juin 1972 organisant le travail portuaire', afin de le conformer à un arrêt de la Cour de justice ¹ et d'anticiper un arrêt imminent du Conseil d'État ² qui jugerait, le cas échéant, le régime existant – tel qu'il a été modifié par un arrêté royal du 10 juillet 2016 ³ – contraire au droit de l'UE.

1.2. Le projet modifie en particulier le rôle de la commission administrative lors de la reconnaissance des ouvriers portuaires et les conditions de la reconnaissance des ouvriers portuaires en dehors du pool.

RECEVABILITÉ DE LA DEMANDE D'AVIS

2.1. Interrogé quant à la date prévue d'entrée en vigueur du projet, le délégué a répondu ce qui suit:

« De inwerkingtreding van het ontwerp van koninklijk besluit is afhankelijk van het in september 2022 verwachte arrest van de Raad van State. Het is immers de bedoeling om enkel dit ontwerp doorgang te laten vinden indien de Raad van State effectief zou beslissen tot een vernietiging van (een deel van) het koninklijk besluit.

Omdat het niet zeker is dat de Raad een (voldoende lange) overgangperiode zou toestaan, vonden we het belangrijk om reeds in de voorbije periode, samen met de sociale partners, te werken aan een aanpassing van de reglementering zodat deze vrij snel na een arrest dat negatief zou uitvallen voor de Belgische Staat, uitgevaardigd kan worden ».

2.2. La question se pose de savoir si, dans ces circonstances, le Conseil d'État, section de législation, peut se prononcer sur la demande d'avis.

Bien que les affaires actuellement pendantes devant le Conseil d'État, section du contentieux administratif, concernent le régime de reconnaissance des travailleurs portuaires en vigueur, alors que la demande d'avis à l'examen concerne un régime futur – éventuel –, il est incontestable que les deux régimes soulèvent, à propos de la portée des obligations européennes dans cette matière, des questions juridiques qui se chevauchent. Ainsi, l'avis sollicité sur le nouveau régime en projet risque d'interférer avec un arrêt de la section du contentieux administratif qui doit encore être rendu et qui peut en outre s'avérer pertinent pour l'appréciation du projet à l'examen.

Par ailleurs, le demandeur d'avis, en attendant que la section du contentieux administratif se prononce, n'a de toute évidence pas encore décidé que le projet à l'examen doit

¹ C.J.U.E., 11 février 2021, affaires jointes C-407/19 et C-471/19, *Katoen Natie Bulk Terminals nv e.a.*, ECLI:EU:C:2021:107.

² Notamment l'affaire pendante A. 220.181/XIV-37.182, qui a donné lieu à une des deux décisions de renvoi devenues l'arrêt précité de la C.J.U.E., voir C.E. n° 244.504 du 16 mai 2019.

³ Arrêté royal du 10 juillet 2016 'modifiant l'arrêté royal du 5 juillet 2004 relatif à la reconnaissance des ouvriers portuaires dans les zones portuaires tombant dans le champ d'application de la loi du 8 juin 1972 organisant le travail portuaire'.

être adopté en tant que tel. Cette décision semble dépendre de l'ampleur d'une annulation éventuelle et, le cas échéant, du maintien éventuel des effets de régimes susceptibles d'être annulés. Dans cette optique, la demande d'avis est dès lors prématurée.

2.3. Dans ces circonstances, le Conseil d'État, section de législation, conclut à l'irrecevabilité de la présente demande d'avis.

À cet égard, l'attention du demandeur d'avis est attirée sur le fait que lorsque les questions juridiques que la demande d'avis soulève et qui peuvent par ailleurs faire l'objet de la contestation judiciaire devant la section du contentieux administratif, seront tranchées par voie d'arrêt, le projet pourra, en cas d'urgence motivée dans la demande, faire l'objet d'une demande d'avis en application de l'article 84, § 1er, alinéa 1er, 3°, des lois coordonnées sur le Conseil d'État, l'avis étant communiqué dans un délai de cinq jours ouvrables.

DE GRIFFIER - LE GREFFIER

DE VOORZITTER - LE PRÉSIDENT

Annemie GOOSSENS

Marnix VAN DAMME